

KURSTJENS B.V.

CO₂-emissie inventarisatie
conform ISO 14064-1

Baggerwerken

Slibontwatering

Slibdroging

Grondreiniging

Versie 1
Auteur: W. Tiemissen
Datum: januari 2024

COLOFON

Project: CO₂ Prestatieladder

Versie: 1

Status: Definitief

Datum: januari 2024

Opsteller:
W. Tiemissen

	Naam	Paraaf	Datum
Goedgekeurd	F. R. Tiemissen Algemeen Directeur		30-01-2024

Versiebeheer

Versie	Opgesteld door	Datum	Status
1	W. Tiemissen	Januari 2024	definitief

Distributielijst

Versie	Naam	Functie	Bedrijf
1	Rijn Stovers	Technisch Manager	Kurstjens BV
1	Richard Schoones	Proces Manager	Kurstjens BV
1	Thijs Mosterd	Project Manager	Kurstjens BV

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	5
2	ORGANISATIEBESCHRIJVING	5
2.1	GESCHIEDENIS	5
2.2	HUIDIGE ACTIVITEITEN	5
2.3	SAMENSTELLING ENERGIEMANAGEMENT TEAM	5
3	RAPPORTAGEPERIODE	6
4	AFBAKENING ORGANIZATIONAL- AND OPERATIONAL BOUNDARIES	6
4.1	ORGANIZATIONAL BOUNDARIES	6
4.2	OPERATIONAL BOUNDARIES	7
5	DIRECTE- EN INDIRECTE CO2 EMISSIES	8
5.1	KWANTIFICERING-METHODE EN UITGANGSPUNTEN	8
5.1.1	<i>Emissiefactoren</i>	8
5.1.2	<i>CO₂-OK</i>	8
5.1.3	<i>Elektra</i>	8
5.1.4	<i>Aardgas</i>	9
5.2	VERDELING CO ₂ UITSTOOT NAAR BEDRIJFSONDERDEEL	9
5.3	KANTOREN	9
5.3.1	<i>Gasverbruik (scope 1)</i>	9
5.3.2	<i>Elektraverbruik (scope 2)</i>	9
5.4	WERKPLAATS	9
5.4.1	<i>Gasverbruik (scope 1)</i>	9
5.4.2	<i>Elektraverbruik (scope 2)</i>	10
5.4.3	<i>Olie (scope 3)</i>	10
5.5	TRANSPORT (SCOPE 1, 2 EN 3)	10
5.6	PROJECTEN (SCOPE 1)	10
5.7	BEREKENDE CO ₂ EMISSIES	11
5.8	VERBRANDING VAN BIOMASSA	11
5.9	BROEIKASGAS VERWIJDERINGEN	11
6	CO₂ FOOTPRINT 2022	12
7	INTERPRETATIE GEGEVENS 2023	13
7.1	KANTOREN	13
7.2	WERKPLAATS	13
7.3	TRANSPORT	13
7.4	PROJECTEN	13
8	REDUCTIEDOELSTELLING	13
8.1	KANTOREN	13
8.2	WERKPLAATS	13
8.3	TRANSPORT	14
8.4	PROJECTEN	14
9	GEREALISEERDE MAATREGELEN	15
9.1	INVESTERINGEN	15
9.2	OVERZICHT BESPARINGSPOTENTIEEL	15

9.3 SAMENVATTING	15
10 DOORKIJK NAAR 2024	16
10.1 WAGENPARK.....	16
10.2 VERENIGING VAN WATERBOUWERS.....	16
10.3 DIRECTIE.....	16
BIJLAGE 1: ORGANISATIESCHEMA	17
BIJLAGE 2: INVENTARISATIE ENERGIEVERBRUIKERS.....	18

1 Inleiding

Kurstjens BV is per juni 2013 in het bezit van het CO₂-bewust certificaat, niveau 3. Voorliggende rapportage is de opvolging hiervan en heeft betrekking op het jaar 2023.

Organisatorisch is Kurstjens BV gelijk gebleven en daarom komt deze rapportage in grote lijnen overeen met de voorgaande rapportages. De verschillen zitten met name in de getallen.

2 Organisatiebeschrijving

2.1 Geschiedenis

In 1965 startte Joop Kurstjens met zijn vrouw Greet, Kurstjens BV. In die beginperiode, tot en met de jaren 70' werden door Kurstjens vooral projecten uitgevoerd in de GWW-sector. Na een aantal succesvolle jaren werd het bedrijf, met de aanleg van persleidingen naar rioolwaterzuiveringen (rwzi's), bekend met de slibproblematiek op deze rwzi's. Joop heeft hier bewezen een echte pionier te zijn. Hij 'ontdekte' het slibcomposteringsproces dat tegenwoordig een bekend en veel toegepast procedé is in de slibverwerking. Midden jaren tachtig heeft Kurstjens als eerste bedrijf in de Benelux al mobiele zeebandpersen ingezet op de rwzi's, om de gigantische hoeveelheid zuiverings-slib sterk in volume te reduceren. Nu beschikt Kurstjens nog steeds over mobiele slibontwatering installaties. Hiermee kan op locatie het slib ingedikt worden. Dit heeft als voordeel dat minder voertuigbewegingen richting de slibverwerker nodig zijn. Een CO₂ gunstige werkwijze dus!

2.2 Huidige activiteiten

De laatste jaren heeft de ontwikkeling van het bedrijf met name in het teken gestaan van specialisatie. Vele jaren heeft de 2^e generatie, Leo Kurstjens, het bedrijf van zijn vader geleid om het bedrijf in december 2023 over te dragen aan een Belgische investeringsbedrijf T2Act.

Tegenwoordig ontwatert Kurstjens alle mogelijke slibsoorten (van zuiverings-slib tot baggerspecie), voert het complexe hydraulische baggerwerken uit en exploiteert het een aantal (mobiele) extractieve 'natte' grondreinigingsinstallaties.

Zij onderscheidt zich in de markt door telkens weer te bewijzen "dat het ook anders kan". Dit heeft zijn vruchten afgeworpen; momenteel bestaat de organisatie uit zo'n 35 personen die zich volledig inzetten om aan de wensen van onze klanten te voldoen. Dit alles met eigen materieel dat veelal wordt aangepast aan de klant-specifieke eisen. In bijlage 1 is een organisatieschema opgenomen.

2.3 Samenstelling Energiemanagement team

De CO₂ prestatieladder is een middel om energiemanagement binnen een organisatie structureel vorm te geven. Om dit zo efficiënt en goed mogelijk te doen, dient daarmee een vast team te zijn belast. Bij Kurstjens BV is dit energiemanagementteam als volgt samengesteld: De uitvoering van de taken is gedelegeerd aan de KAM coördinator Anton van Boekel in samenwerking met de Technisch Manager Rijn Stovers en de Proces Manager Richard Schoones, de sleutelpersonen in de organisatie die in staat zijn bewustwording op het terrein van energie te bevorderen. De eindverantwoordelijkheid ligt bij de Directie. Door langdurige ziekte van Anton van Boekel zijn zijn taken sinds augustus 2023 overgenomen door algemeen directeur Werner Tiemissen.

3 Rapportageperiode

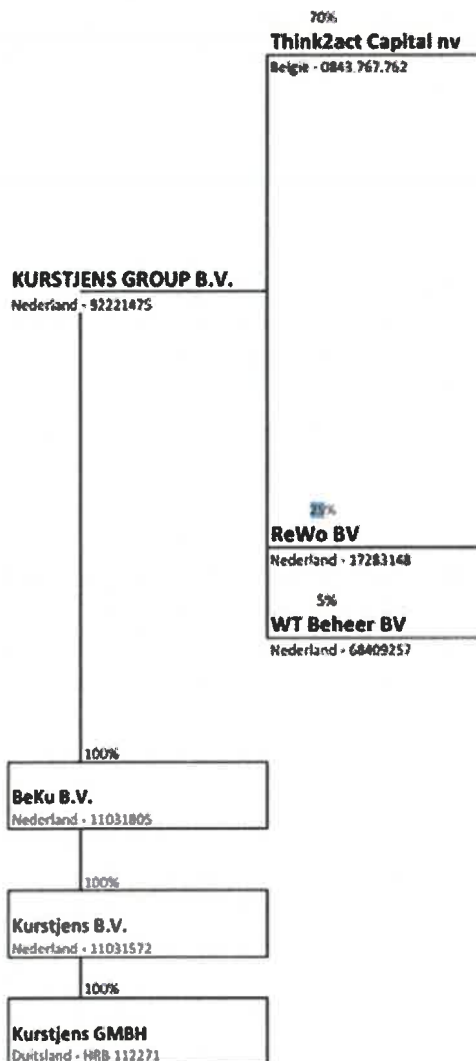
De inventarisatie is voor het eerst uitgevoerd in 2011 en werd als basisjaar beschouwd. Inmiddels is met de nieuwe doelstellingen 2019 als preferent jaar genomen. Voorliggende inventarisatie betreft het tijdvak van 1 januari 2023 t/m 31 december 2023.

4 Afbakening Organizational- and Operational Boundaries

Voor een duidelijke emissie inventarisatie is het van belang dat de grenzen van de organisatie goed zijn afgebakend. Dit hoofdstuk geeft hieraan invulling. Ten opzicht van 2013 zijn er geen wijzigingen doorgevoerd.

4.1 Organizational Boundaries

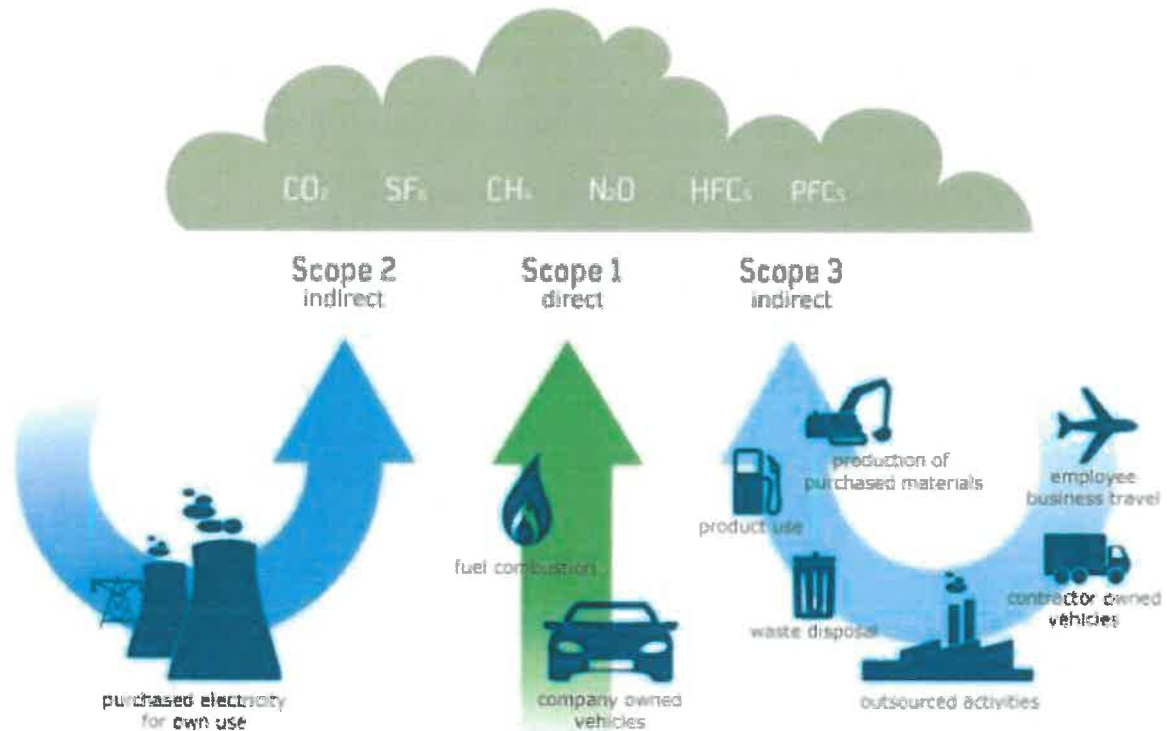
Bij het bepalen van de Organizational Boundaries van Kurstjens BV is uitgegaan van de Laterale methode, stap A. De huidige organisatiestructuur van Kurstjens Group B.V. is weergegeven in Figuur 4.1.1.

Figuur 4.1.1: Organizational Boundaries

4.2 Operational Boundaries

Voor een goede afbakening van de scopes wordt er gebruik gemaakt van indeling zoals die in de ISO 14064-1 is opgenomen. Onderstaande figuur laat duidelijk zien wat er in de diverse scopes is ondergebracht.

Figuur 4.2.1 Verdeling scope 1,2 en 3 Bron: GHG Protocol – A Corporate Accounting and Reporting Standard

Scope 1: Directe CO₂ uitstoot

Dit is CO₂ uitstoot veroorzaakt door bronnen die eigendom zijn van de organisatie. Hieronder valt o.a. verwarming van het pand, uitstoot door het wagenpark, maar ook de uitstoot van overig materieel. In het geval van Kurstjens valt hierbij te denken aan aggregaten, snijkopzuigers, tussenstations, hydraulische graafmachines, loaders enzovoorts.

Scope 2: Indirecte CO₂ uitstoot of elektriciteit

Dit bestaat uit CO₂ uitstoot door het inkopen / gebruiken van elektriciteit. De CO₂ uitstoot vindt plaats op de plaats waar de elektriciteit wordt opgewekt. Kurstjens is per 1 mei 2016 overgegaan op groene stroom. Eind 2016 is het dak van de werkplaats voorzien van 112 zonnepanelen met een vermogen van 30.000 Wattpiek. In 2021 is de nieuw aangebouwde opslaghal ook voorzien van 563 zonnepanelen en is de bestaande installatie uitgebreid met nog eens 32 panelen. De totale installatie heeft een vermogen van 210.750 Wattpiek. Dat betekent dat Kurstjens op het vestigingsadres bij benadering 230.000 kWh groene stroom per jaar aan het netwerk levert.

Diverse bedrijven rekenen onder de scope 2 ook de uitstoot van privé auto's voor zakelijke doeleinden en veroorzaakt door vliegverkeer. Ook Kurstjens deelt deze in onder scope 2. Immers onder scope 1

vallen ze niet, maar indelen in scope 3 zou betekenen dat je er als bedrijf geen directe invloed op kan uitoefenen.

Scope 3: Overige Indirecte CO₂ uitstoot.

Hierbij valt te denken aan:

- Waste disposal: door transport en verwerking van afvalstoffen
- Emissies door gebruik van papier
- Emissies door verwerken van staal. Voor iedere ton staal wordt er 1,9 ton CO₂ uitgestoten in de atmosfeer.
- Emissies door gebruik privé auto voor zakelijke doeleinden.

Op dit moment rapporteert Kurstjens scope 3 gedeeltelijk. De gegevens die we hebben verzameld worden vermeld, maar vallen buiten de invloedssfeer van niveau 3.

5 Directe- en indirecte CO₂ emissies

5.1 Kwantificering-methode en uitgangspunten

5.1.1 Emissiefactoren

Voor het kwantificeren van de CO₂ emissie zijn de energiedragers gekoppeld aan emissiefactoren, zoals die zijn opgenomen volgens handboek 3.1 op www.co2emissiefactoren.nl

5.1.2 CO₂-OK

Vanaf medio 2021 is het dak van ons bedrijfspand is in zijn geheel voorzien van een PV installatie met 595 zonnepanelen. Dat betekent dat we een behoorlijke hoeveelheid groene stroom opwekken. In 2023 was dat 174118 kWh. In 2023 was het totaal van ons verbruik 25906 kWh groene stroom.

5.1.3 Elektra

Er is slechts één elektriciteitsmeter voor het hele pand. Het verbruik van de werkplaats en het kantoor is dus niet gescheiden. Door een nauwkeurige inventarisatie van de aangesloten apparatuur is het wel mogelijk enigszins inzicht te krijgen in de verbruikers en in welke mate deze energie verbruiken. Voor het kantoor gedeelte is deze het meest nauwkeurig. In de werkplaats worden namelijk regelmatig diverse apparaten en machines aangesloten op het elektriciteitsnet die niet standaard staan opgesteld in de werkplaats. Deze machines worden dan bijvoorbeeld getest na reparatie.

In Bijlage 2 is de inventarisatie opgenomen van de stroomverbruikers met daarbij het verbruik in 2022. Bij het bepalen van het verbruik is in beginsel uitgegaan van dezelfde gegevens als in 2021. Het verschil tussen theorie en praktijk (respectievelijk 20131 kWh en 20127 kWh) bedraagt 0,02%. Dit is voldoende nauwkeurig voor het doel van deze inventarisatie. Het verschil in 2023 wordt dan bepaald door incidenteel extra gebruik in de werkplaats wat niet meetbaar is.

5.1.4 Aardgas

Het aardgasverbruik komt geheel voor rekening van het kantorengedeelte (1735 m³ in 2023). In de werkplaats wordt namelijk geen aardgas gebruikt. Verwarming geschiedt daar door een hete luchtverwarming die gebruikt maakt van diesel. Het verbruik hiervan wordt niet gemeten, maar is erg weinig. De bediening van de verwarming is namelijk handmatig en het is uitzonderlijk als deze aan staat. Tijdens het draaien van de verwarming is er extra aandacht voor het gesloten houden van de roldeuren.

5.2 Verdeling CO₂ uitstoot naar bedrijfs onderdeel

Formeel gezien zijn er binnen Kurstjens geen bedrijfsonderdelen benoemd. Maar in het kader van het energiemanagementprogramma is er op basis van activiteiten wel een onderverdeling te maken. We kennen dan vier onderdelen, te weten:

- Kantoren
- Werkplaats
- Transport
- Projectlocaties

Deze worden in de volgende paragrafen besproken.

5.3 Kantoren

5.3.1 Gasverbruik (scope 1)

In 2023 is het gasverbruik 1735 m³ volgens het overzicht van de jaarafrekening.

5.3.2 Elektraverbruik (scope 2)

Het elektraverbruik is voor de vestiging Hedel 25906 kWh en Leverkusen 1638 kWh. Uit de tabel in bijlage 2 valt op te maken dat 17% van het elektriciteitsgebruik in 2022 voor rekening komt van het kantorengedeelte. Daar zijn met name de computers, en de verlichting de grootste verbruikers, gevolgd door de airco's. Omdat het stroomverbruik op kantoor niet veel zal fluctueren houden we voor het kantorengedeelte in 2023 hetzelfde verbruik aan als in 2022 (zie ook 5.1.3.).

5.4 Werkplaats

5.4.1 Gasverbruik (scope 1)

In de winterperiode worden flessen propaan gekocht om op de projecten bevroren machinedelen weer te ontdooien. In 2023 is dit in totaal maar 52,5 kg geweest.

Bij het lassen worden beschermgassen gebruikt. Volgens het productblad van Inomaxx2 bestaat deze voor 2% uit CO₂. De milieubelasting in de vorm van CO₂ uitstoot is dan 2% van 91,8 kilo, zie ook hoofdstuk 6.

5.4.2 Elektraverbruik (scope 2)

Inmiddels is de verlichting van de bestaande bedrijfshal, werkbanken en kantine vervangen voor LED verlichting. De gezamenlijke LED verlichting, inclusief nieuwbouw zorgt voor 56% van het totale energieverbruik.

5.4.3 Olie (scope 3)

Veel van het materieel is hydraulisch aangestuurd en het gros van het onderhoud wordt in eigen beheer uitgevoerd. Daarbij wordt olie verbruikt, zowel hydrauliek-olie als smeeroliën. De afgewerkte olie wordt opgeslagen in een tank en door een erkend bedrijf opgehaald en verder verwerkt. Omdat deze smeerolie niet wordt verbrand levert deze geen bijdrage aan de emissie van CO₂ en word derhalve alleen ter informatie weergegeven.

Smeerolie conversiefactor 3620 gram CO₂ per Kg olie
Hydraulische olie: en overige oliën 3515 gram CO₂ per Kg olie

5.5 Transport (scope 1, 2 en 3)

De werkzaamheden van Kurstjens worden hoofdzakelijk in de Benelux en Duitsland uitgevoerd. Hierbij wordt ook gebruik gemaakt van het eigen wagenpark. De diverse voertuigen rijden allemaal op diesel en maken gebruik van de eigen tankinstallatie. Het totale verbruik voor transport wordt gelijk gesteld aan de geleverde hoeveelheid diesel in 2023, met daarbij opgeteld de diesel die onderweg wordt getankt. Mede ook de vestiging in Duitsland heeft een invloed op het brandstofgebruik. Het totale verbruik in 2023 van transportmiddelen bedraagt 112 m³ diesel.

Met privé voertuigen zijn 4535 zakelijke kilometers en 39598 woon-werk kilometers gereden. Dit wordt toegekend aan scope 2. De privé kilometers zijn bepaald door gebruik te maken van de staten op basis waarvan de onkostenvergoeding is opgesteld.

5.6 Projecten (scope 1)

Op de diverse projecten worden mobiele middelen ingezet. Deze draaien op witte diesel, met uitzondering van de baggerboten die op accijnsvrije diesel draaien. Het verbruik van brandstoffen op de diverse werken is gelijk gesteld aan de inkoop van accijnsvrije diesel en de witte diesel die op projecten is geleverd in dat jaar. Ook hier is het verbruik niet onderverdeeld naar specifieke voertuigen.

Het totale verbruik in 2023 van diesel in de projecten bedraagt 435 m³. Vorig jaar (2022) was dat 479 m³, wat betekent dat er dit jaar 44 m³ diesel minder is verbruikt dan vorig jaar.

De quad en buitenboordmotoren gebruiken benzine. Het totaal aantal liter benzine dat in 2023 gebruikt is, bedraagt 3875 liter tegen 262 liter in 2022. Een vermeerdering van 3613 liter.

Deze hoeveelheden brandstof zijn bepaald aan de hand van de inkoopfacturen. Hierin zit geen fout. Wat wel voor afwijkende gegevens kan zorgen zijn incidenten. Hierbij valt te denken aan onvoorziene omstandigheden waarbij brandstof is weggelekt (slijtage, onzorgvuldig handelen) en diefstal. De hoeveelheden die hiermee gepaard gaan hebben een invloedssfeer van enkele promille en zijn dus verwaarloosbaar.

5.7 Berekende CO₂ emissies

In het jaar 2023 is de totale CO₂ emissie van Kurstjens BV 1669,79 ton (scope 1 en 2).

De directe uitstoot (scope 1) bedraagt 1661,27 ton CO₂.

De indirecte uitstoot (scope 2) bedraagt 8,52 ton CO₂.

De indirecte uitstoot (scope 2) is aanzienlijk verhoogt ten opzichte van 2022. Dit is volledig te wijten aan het opnemen van de woon-werk kilometers in de berekening van 2023.

“Hydrotreated Vegetable Oil” (HVO 7, 20, 50 en 100)

In de totalen van dieselvebruik en uitstootberekening bevindt zich ook bijna 67 m³ HVO 100 diesel. Een brandstofproduct met een bijmenging van 100% plantaardige olie waardoor de CO₂ uitstoot drastisch verminderd. Hoofdstuk 6 (footprint) geeft een helder overzicht van de opbouw van deze getallen.

5.8 Verbranding van biomassa

Binnen Kurstjens BV heeft in 2023 geen verbranding van biomassa plaatsgevonden.

5.9 Broeikasgas verwijderingen

Binnen Kurstjens BV heeft in 2023 geen binding van CO₂ plaatsgevonden.

6 CO₂ footprint 2022

Deze footprint geeft overzichtelijk weer wat er in het voorgaande hoofdstuk is geïntroduceerd.

CO₂ footprint berekening voor KURSTJENS BV

Periode: jaar 2023

Kantoor Hedel	Scope	Aantal	Eenheid	Emissiefactor	Eenheid	Uitstoot CO ₂ [ton]			
						Scope 1	Scope 2	Scope 3	Totaal
Groene stroom (wind)	2	4235	kWh	0,0000	kg CO ₂ /kWh		0,00		
Groene stroom (bio massa)	2	0	kWh	0,0750	kg CO ₂ /kWh		0,00		
Groene stroom (water)	2	0	kWh	0,0000	kg CO ₂ /kWh		0,00		
Groene stroom (zon)	2	0	kWh	0,0000	kg CO ₂ /kWh		0,00		
Gas kantoor Hedel	1	1735	m ³	2,0790	kg CO ₂ /kWh	3,61			
Kantoor Leverkusen									
Scope	Aantal	Eenheid	Emissiefactor	Eenheid	Scope 1	Scope 2	Scope 3	Totaal	
Groene stroom (wind)	2	1638	kWh	0,0000	kg CO ₂ /kWh		0,00		
Gas kantoor Leverkusen	1	975	m ³	2,0790	kg CO ₂ /kWh	2,03			
totaal kantoor						5,63	0,00		5,63

Werkplaats	Scope	Aantal	Eenheid	Emissiefactor	Eenheid	Uitstoot CO ₂ [ton]			
						Scope 1	Scope 2	Scope 3	Totaal
Groene stroom (wind)	2	21671	kWh	0,0000	kg CO ₂ /kWh		0,00		
Groene stroom (bio massa)	2	0	kWh	0,0000	kg CO ₂ /kWh		0,00		
Groene stroom (water)	2	0	kWh	0,0000	kg CO ₂ /kWh		0,00		
Groene stroom (zon)	2	0	kWh	0,0000	kg CO ₂ /kWh		0,00		
Grijze stroom	2	0	kWh	0,0000	kg CO ₂ /kWh		0,00		
Groene stroom (zon PV inst.)	2	0	kWh	0,0000	kg CO ₂ /kWh		0,00		
Propaan (1 kg = 1,95 liter)	1	53	Liter	1,7250	kg CO ₂ /liter	0,91			
Lasgas (2% is CO ₂)	1	92	kg	0,0200	kg CO ₂ /kg	0,02			
totaal werkplaats						0,92	0,00		0,92

Transport / Vervoer	Scope	Aantal	Eenheid	Emissiefactor	Eenheid	Uitstoot CO ₂ [ton]			
						Scope 1	Scope 2	Scope 3	Totaal #
Diesel BV + GmbH	1	111468	liter	3,2620	kg CO ₂ /liter	363,61			
Benzine E10, BV + GmbH	1	3875	liter	2,8210	kg CO ₂ /liter	10,93			
Zakelijk gebruik privateautos	2	4535	km	0,1930	kg CO ₂ /gereden km		0,88		
Woon-werk	2	39598	km	0,1930	kg CO ₂ /gereden km		7,64		
Vliegereizen	2	0	km	0,2000	kg CO ₂ /reizigers km		0,00		
totaal transport						374,54	8,52	0,00	383,06

Projectlocaties	Scope	Aantal	Eenheid	Emissiefactor	Eenheid	Uitstoot CO ₂ [ton]			
						Scope 1	Scope 2	Scope 3	Totaal #
Diesel B0	1	191217	liter	3,4680	kg CO ₂ /liter	663,14			
Diesel B0 Green Power Plus	1	100267	liter	3,3090	kg CO ₂ /liter	331,78			
Diesel B7 Green Power Plus	1	13921	liter	3,2560	kg CO ₂ /liter	45,33			
Diesel HVO 7	1	0	liter	3,2560	kg CO ₂ /liter	0,00			
Diesel HVO 20	1	0	liter	2,8438	kg CO ₂ /liter	0,00			
Diesel HVO 50	1	0	liter	1,9075	kg CO ₂ /liter	0,00			
Diesel HVO 100	1	66753	liter	0,3470	kg CO ₂ /liter	23,16			
Accijnsvrije diesel / Heizöl	1	62504	liter	3,4680	kg CO ₂ /liter	216,76			

Totaal 434662   totaal projectlocaties 1280,18   0,00   1280,18

Teruggeleverde stroom met Zonne-Energie Installatie 1.	2	13258	kWh	0,0000	kg CO ₂ /kWh		0,00		
--	---	-------	-----	--------	-------------------------	--	------	--	--

Geproduceerde stroom met Zonne-Energie Installatie 2.	2	160860	kWh	0,0000	kg CO ₂ /kWh		0,00		
---	---	--------	-----	--------	-------------------------	--	------	--	--

Totaal 174118

Totale uitstoot CO ₂ scope 1 over 2023 [ton]	1661,27			
Totale uitstoot CO ₂ scope 2 over 2023 [ton]		8,52		
Totale uitstoot CO ₂ scope 3 over 2023 [ton]			0,00	
Totale uitstoot CO ₂ over 2023 [ton] #				1669,79

scope 1 en 2

7 Interpretatie gegevens 2023

7.1 Kantoren

Kurstjens koopt op dit moment geen groen gas in, maar de CO₂ uitstoot van de hoeveelheid ingekochte aardgas wordt volledig gecompenseerd door de leverancier.

7.2 Werkplaats

Door een reductie in propaangas (vermoedelijk door zachtere winterse omstandigheden) is een lichte reductie gerealiseerd in CO₂ uitstoot. Uitstoot door laswerkzaamheden blijft verwaarloosbaar.

7.3 Transport

Een verhoging van 302,91 ton CO₂ uitstoot in 2022 naar 374,54 ton CO₂ uitstoot in 2023. Het opnemen van de woon-werk kilometers geeft een autonome verhoging van 7,64 ton CO₂ uitstoot. De uitstoot is daarmee 21% hoger dan in 2022. Het brandstofverbruik is vooral afhankelijk van het type project en de projectlocatie.

Aan de kostenkant van de Prestatie-index maken we gebruik van omzetcijfers. Maar het kan zo zijn dat het project met de minste omzet, het meeste CO₂ uitstoot door transport en vise-versa. Hierin zit geen verband. De bandbreedte die hierin zit is dus erg groot en reduceert daarmee de nauwkeurigheid van de prestatie-index. Op deze wijze is de beoogde reductiedoelstelling van 2% nooit goed en eerlijk te herleiden.

7.4 Projecten

De gemiddelde Prestatie Indicator voor 2023: PI is 0,13 (kg CO₂/ € omzet). In 2022 was de PI 0,11: een lichte verhoging die grotendeels toe te schrijven is aan één groot project in 2022 (hoge omzet, in verhouding gering brandstofverbruik).

8 Reductiedoelstelling

Kurstjens heeft het doel om in 2026, 2% minder CO₂ uit te stoten dan in 2019. Dat geldt in principe voor ieder "bedrijfsonderdeel" maar de praktijk leert ons dat fossiele brandstoffen die nodig zijn voor de uitvoering van transport en projecten, onze CO₂ uitstoot veroorzaken.

8.1 Kantoren

Doordat de leverancier de CO₂ uitstoot van het ingekochte gas volledig compenseert is er geen verdere reductie te behalen op de kantoren. Er wordt tevens groene stroom ingekocht.

8.2 Werkplaats

Met de huidige zachte winters is de noodzaak van een verwarming in de werkplaats discutabel. Tijdens de afgelopen winterperiode is de verwarming nauwelijks aan geweest. De opwarming van de aarde maakt de investering van een nieuw verwarmingssysteem overbodig.

Er is geen verdere reductie wenselijk in de werkplaats. Het verbruik aan propaangas en lasgas is verwaarloosbaar. Er wordt een aanzienlijke hoeveelheid stroom opgewekt en terug geleverd aan het net.

8.3 Transport

Om iets over het verbruik van ons transport te kunnen zeggen is ook hier het brandstofverbruik gekoppeld aan de omzet. Voor 2023 komt Kurstjens uit op een PI van 0,13 (kg CO₂/ € omzet), in 2022 was dit 0,11. Dit is een lichte verhoging, die toegelicht is bij 7.4.

8.4 Projecten

Over het algemeen geldt dat door onze afhankelijkheid van energieopwekking met grote aggregaten op de projectlocaties het gebruik van fossiele brandstof onoverkomelijk is. Het verbruik van grote hoeveelheden van deze brandstof bepaald 99.6% van onze emissie en heeft daarmee bepalend voor de totale uitstoot.

Door gebruik van 100% nieuwe schone brandstoffen, gewonnen uit papierpulp of lompen, is het mogelijk zijn om emissievrij te produceren. Dit is nu nog niet reëel omdat het resultaat onbetaalbaar zou zijn. Maar door het vermeerdering van het gebruik van bijvoorbeeld HVO 100 in 2023 hebben we een vermindering van 227.23 ton CO₂ uitstoot kunnen behalen ten opzichte van de gewone diesel.

Maar ook het bijmengen van de schone brandstof heeft natuurlijk een verhoging van de literprijs tot gevolg en daarmee de kostprijs van een uit te voeren werk. Dat betekent in feite dat de opdrachtgever bepaald met welke brandstof zijn werk wordt uitgevoerd.

We hebben in 2020 voor het eerst de mogelijkheid gehad om deze duurdere brandstof te gebruiken. Een brandstofproduct met een bijmenging van 20% plantaardige olie waardoor de CO₂ uitstoot drastisch verminderd. Het gaat om een 4 jarig raamcontract (ca. 20 m³ p.j.) voor een Hoogheemraadschap waarin CO₂ reductie door middel van het gebruik van HVO 20 diesel, in het kader van "Maatschappelijk Ondernemen" is gewaardeerd.

Ook één van onze vaste opdrachtgevers eist inmiddels het gebruik van HVO100 brandstof bij de uitvoering van haar werken. Ondanks dat in de praktijk vaak nog steeds volgens, zoals voorheen Economisch Meest Voordelige Inschrijving (EMVI) wordt aanbesteed wordt de nieuwe regel "De Beste Prijs-Kwaliteitverhouding (BPKV) steeds vaker voorgeschreven. De uitvraag voor een project bepaald welk type brandstof gebruikt gaat worden.

Natuurlijk blijven we bij het opstarten van een project, specifiek letten op energiezuinig inrichten van de projectlocatie: korte afstanden, hoogteverschillen enz. En bij aanschaf of vervanging van materieel dient in de afweging specifiek aandacht besteedt te worden aan energieverbruik.

Het toepassen van diverse technieken en uitvoeringen van projecten bepaald in hoge maten de belasting, het opgenomen vermogen en daarmee de emissie uitstoot van machines.

Er is aan de kostenkant van de indicator geen duidelijk verband tussen de begroting van een project en de CO₂ uitstoot. De betrouwbaarheid van de PI is dus ook binnen de projecten dermate laag dat deze een zeer beperkte meerwaarde heeft in de projecten.

9 Gerealiseerde maatregelen

9.1 Investerings

Besluit genomen tot aanschaf van 6 nieuwe VW Caddy's met Euro 6 motoren met het type "blue motion". De projectvoorbereiding en -begeleiding heeft als kerntaak om de projecten zo efficiënt mogelijk in te richten om het uitvoeringstraject te optimaliseren. In hoeverre dit een besparing op CO₂ reductie oplevert is moeilijk te kwantificeren, maar er is wel degelijk aandacht voor (zie onder andere notulen uitvoeringsoverleg).

9.2 Overzicht besparingspotentieel

Onderstaande tabel geeft het besparingspotentieel aan in 2023 ten opzichte van het jaar 2019.

Categorie	Besparingspotentieel		Reeds Bespaard	Scope
Projecten				
Inrichting projectlocatie	0,10%	van PI	0,05%	1
Aandacht voor energieverbruik bij aanschaf materieel	0,10%	van PI	0,08%	1
Uitstootreductie door gebruik HVO diesels	1,80%	van PI	11,30%	1
Transport				
Planning	0,10%	van PI	0,04%	1
Motoren niet onnodig belasten	0,10%	van PI	0,10%	1
Aandacht voor energieverbruik bij aanschaf materieel	0,30%	van PI	0,30%	1
Slim rijden	1,50%	van PI	0,01%	1
Werkplaats				
Groene stroom			100,00%	2
Kantoor				
Verlichting	0,10%		0,10%	2
IT aanpassing	0,10%		0,10%	2
Verwarming	100,00%			1
Groen stroom			100,00%	2

9.3 Samenvatting

Na een aantal jaar met CO₂-reductie bezig te zijn, zijn al diverse maatregelen genomen. Het beleid lijkt dus effect te hebben. Daarmee kunnen we stellen dat we geen koploper zijn maar in de middenmoot opereren in het realiseren van het verminderen van de totale CO₂ uitstoot.

Een overzicht van de genomen maatregelen:

- Groen gas
- Groene stroom
- Installeren tijdschakelaars
- Onderzoek Slim Rijden
- Realisatie zuinige verlichting
- Bewustwording medewerkers
- Halogeen projectverlichting
- Aanstellen van een technisch manager
- Herstellen vloerverwarming
- Aanschaf van 595 zonnepanelen
- Aanschaf elektrisch aangedreven heftruck
- Aanschaf energie besparende wiellader
- Aanschaf elektrisch aangedreven zuig- veegmachine
- Aanschaf energie besparende mobiele graafmachine
- Toepassen van meer gedefinieerde ontwateringsmachines

- Aanschaf 3 nieuwe trilzeven met geavanceerde trilmotoren
- Aanschaf van hybride bedrijfswagens
- Aanschaf van weer 6 nieuwe bedrijfswagens met Ad-blue, Euro 6 motoren

10 Doorkijk naar 2024

10.1 Wagenpark

Dit jaar zullen nieuwe bedrijfswagens aangeschaft moeten worden voor de Technisch Manager, Proces Manager en Project Manager. In het verleden werd hierbij alleen gekeken naar diesel aangedreven motoren vanwege de grote afstanden die dagelijks afgelegd moeten worden. Directie heeft besloten nu ook open te staan voor hybride motoren.

10.2 Vereniging van Waterbouwers

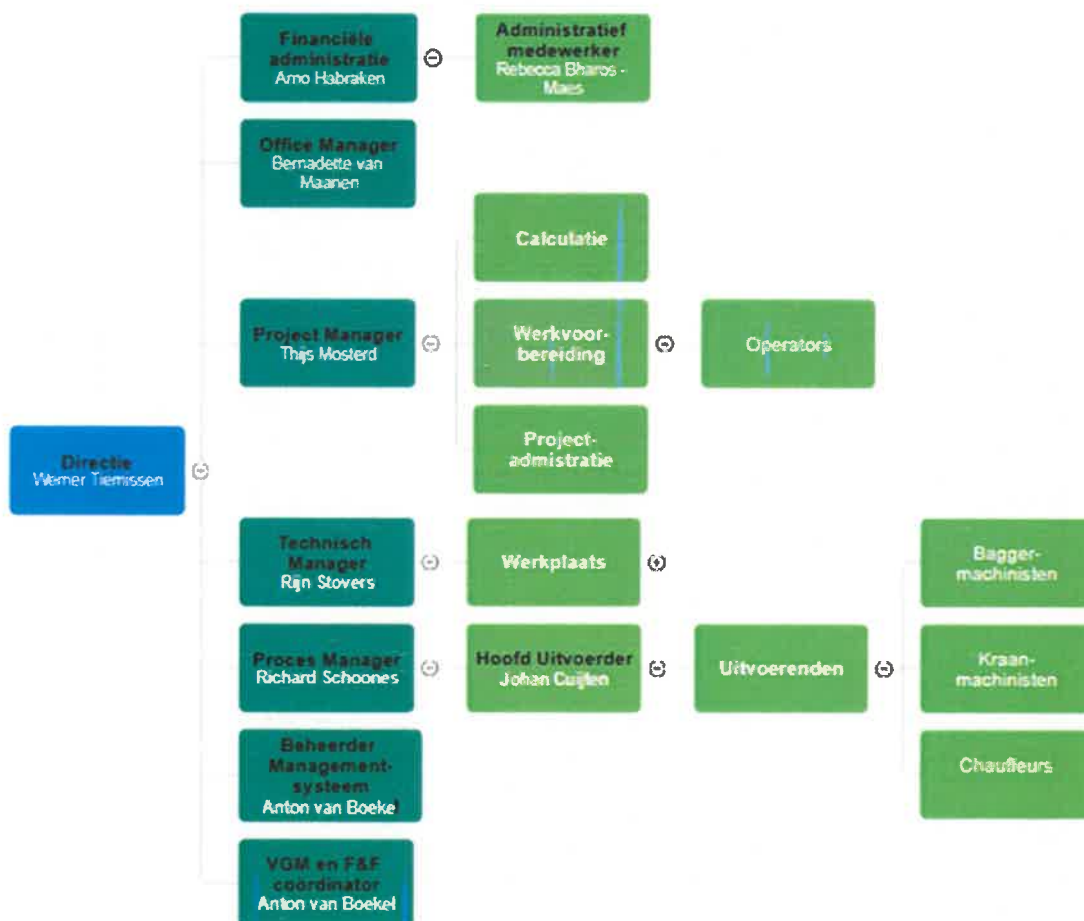
Het Keteninitiatief is gezocht bij de Vereniging van Waterbouwers door zitting te nemen in de Werkgroep Duurzaamheid. De leden van de Vereniging van Waterbouwers nemen hun verantwoordelijkheid om te zorgen dat de Nederlandse Waterbouw sector steeds duurzamer werkt. In het Position Paper wordt de rol bij de invulling van de duurzaamheidsambities van de vereniging beschreven.

10.3 Directie

Als gevolg van de beperkte waarde van de prestatie-index kan het gebeuren dat de aandacht voor CO₂ reductie verslapt. Om dit te voorkomen, is Werner Tiemissen vanuit de directie toegevoegd aan het keteninitiatief. Op die manier blijft er tevens voldoende aandacht voor het energiemangementprogramma en staat het in ieder geval op de agenda bij directie-overleg en bij extern (klant-) contact.

Bijlage 1: Organisationschema

Bijlage 2: Inventarisatie energieverbruikers

Bijlage 2: Inventarisatie electraverbruikers Kurstjens BV en GmbH dd jan 2023

2022	verbruiker	aantal	vermogen per stuk [W]	draaiuren per jaar per stuk	totaal verbruik [kWh/jaar]	% van standplaats hedeel
werkplaats						
	Radio	1	20	2000	40	0,2
	Droger	1	2000	197	394	2,0
	wasmachine	1	1500	349	523,5	2,6
	schuurband	1	3000	25	75	0,4
	dieselpomp wit	1	500	169	84,5	0,4
	dieselpomp rood	1	500	17	8,5	0,0
	draaibank	1	6000	13	78	0,4
	kolomboormachine	1	6100	18	109,8	0,5
	zaag afkort	1	3000	15	45	0,2
	zaag beugel	1	3000	12	36	0,2
	hogedrukreiniger	1	7000	86	602	3,0
	compressor	1	6000	33	198	1,0
	lasapparaat	1	9000	39	351	1,7
	LED verlichting bedrijfshal	30	90	2025	5467,5	27,2
	LED verlichting opslaghal	76	90	465	3180,6	15,8
	LED verlichting spuitplaats	24	40	1600	1536	7,6
	LED verlichting werkbanken	8	40	2025	648	3,2
	LED verlichting opslagluifel	8	40	165	52,8	0,3
	LED verlichting kantine	4	40	2025	324	1,6
	vaatwasser	1	2000	67	134	0,7
	koelkast	1	590 [kWh/jaar]	nvt	590	2,9
	magnetron	1	1500	39	58,5	0,3
	printer	1	200	82	16,4	0,1
	koffieautomaat	1	1100 [kWh/jaar]	nvt	1100	5,5
	lasrookafzuigunit	1	1100	39	42,9	0,2
	waterkoeler	1	200 [kWh/jaar]	nvt	200	1,0
	totaal electra werkplaats				15896	79

kantoor						
	airco	4	2000	327	2616,00	13,0
	pc dagelijks	5,2	1,2	2000	12,48	0,1
	kopieer/printer	1	2000	95	190,00	0,9
	plotter	1	2000	nihil	nihil	nihil
	koelkast	1	590 [kWh/jaar]	nvt	590	2,9
	verlichting TL kantoor	8	36	2000	576,00	2,9
	verlichting TL overig	6	36	50	10,80	0,1
	radio	1	20	2000	40,00	0,2
	waterkoeler	1	200 [kWh/jaar]	nvt	200	1,0
	totaal electra kantoor				4235	21,0

totaal [kWh] theoretisch		20131
verbruik 2021 [kWh] praktisch		20127
verschil [kWh]		4